

Η ευθύνη του ανθρώπου για τη ζωή του κόσμου

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Συνεχίζοντας την ανάπτυξη του ορθόδοξου ήθους, θα αναφερθούμε σε διάφορες πτυχές του θέματος: Στη χριστιανική κοσμολογία, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας, «ο κόσμος δεν έχει μέσα του εγγύηση σωτηρίας, απεναντίας είναι εξαρτημένος, παρά μόνο αν βρίσκεται σε συνεχή κοινωνία με ότι δεν είναι κατά φύση κόσμος, δηλαδή με το Θεό όπως Αυτός νοείται στην Αγία Γραφή».

Συνεχίζοντας τον συλλογισμό του μας εξηγεί πως, σε αντίθεση, προς με τα ειδωλολατρικά πιστεύω, η σωτηρία του κόσμου πηγάζει από την πίστη στην αιωνιότητα του κόσμου και στην αναπόφευκτη αναπαραγωγή του. Η τεράστια διαφορά και το καθοριστικό σημείο, επομένως, για τη σωτηρία του κόσμου ευρίσκεται στο γεγονός της κοινωνίας του με τον Θεόν. Με κάποιον δηλαδή που δεν ευρίσκεται εντός του κόσμου, αλλά από τη φύση Του υπάρχει εντελώς έξω από τον κόσμο. Υπό το πρίσμα αυτής της θεώρησης, η ευθύνη του ανθρώπου για τη ζωή του κόσμου που είναι και το ζητούμενο και η οποία μας απασχολεί συνεχώς σε όλη την εργασία αποδεικνύεται κεφαλαιώδης, καθώς εμείς ως άνθρωποι είμεθα αυτοί που έχουμε ως αποστολή μας να φέρουμε σε κοινωνία (επαφή) τον κόσμο με τον Θεόν.^[1]

Κατανοώντας αυτή την αποστολή και βασιζόμενοι στην πίστη της χριστιανικής κοσμολογίας, συνιστούμε μια κοινότητα. Αποτελούμε τα μέλη της Εκκλησίας, η οποία λαμβάνει από την κτίση ορισμένα στοιχεία, τον άρτο και τον οίνο, τα οποία δια του ιερέως προσφέρουμε στον Θεόν με την εκφώνηση: «Τα σα εκ των σων σοι προσφέρομεν κατά πάντα και δια πάντα». Με τον τρόπο αυτό αναγνωρίζουμε πως δεν είμεθα εμείς οι ιδιοκτήτες της κτίσης αλλά πως αυτή ανήκει στον Θεόν, ο οποίος είναι και ο δημιουργός της. Με την ενέργειά μας αυτή φέρουμε όλη την κτίση σε ενότητα και κοινωνία με τον Θεό, εκπληρώνοντας έτσι την αποστολή μας, και ανταποκρινόμεθα στην ευθύνη που έχουμε, καθώς μεταχειριζόμεθα την κτίση με σεβασμό όπως αρμόζει σε μία πραγματικότητα που ανήκει στον Θεόν. Παράλληλα, όπως τονίζει ο μητροπολίτης Ζηζιούλας, «τη βλέπουμε να ελευθερώνεται από τους φυσικούς περιορισμούς της και να μετατρέπεται σε φορέα ζωής». Πιστεύουμε ότι ενεργώντας με τον τρόπο αυτόν «εν Χριστώ» και ως «Σώμα Χριστού» ορίζουμε το πράττειν μας σύμφωνα με τον Χριστό, ως ιερείς της δημιουργίας.

Οι ανωτέρω σκέψεις συναντώνται και στον Al. Schmemmann, ο οποίος τονίζει ότι ένας εκ των πρώτων, ίσως ο βασικός ορισμός του ανθρώπου, είναι πως ο άνθρωπος είναι ιερέας. Αφού μας υπενθυμίσει ότι μόνον ο άνθρωπος μέσα στο σύμπαν «ευλογάει το Θεό για την τροφή και για τη ζωή που λαμβάνει από Εκείνον», αναφέρει χαρακτηριστικά πως «στέκεται στο κέντρο του κόσμου και τον ενοποιεί με την πράξη του αυτή, δηλαδή ευλογώντας το Θεό, δεχόμενος συνάμα τον κόσμο από το Θεό και προσφέροντάς τον πίσω στο Θεό». Καταλήγει μάλιστα στο ότι με τον τρόπο αυτόν, «γεμίζοντας με τούτη την ευχαριστία τον κόσμο, ο άνθρωπος μεταμορφώνει τη ζωή του, τη ζωή που δέχεται από τον κόσμο, σε ζωή του Θεού, σε κοινωνία».¹¹⁸

Αυτή η μεταμόρφωση και η ανακαίνιση της κτίσεως άρχισε με τη σάρκωση του Υιού και Λόγου του Θεού και συνεχίζεται «με την αγιαστική των πάντων λειτουργία της Εκκλησίας ως του σώματος του ζώντος Χριστού, του εμψυχωμένου διά της ενεργείας του Αγίου Πνεύματος και βιώνεται πρωτίστως στη σύναξη του λαού του Θεού υπό τον επίσκοπο προς τέλεση του Μυστηρίου της Θ. Ευχαριστίας».

Ο άρτος και ο οίνος προέρχονται μεν από στοιχεία της φύσης αλλά έχουν μεταπλασθεί από την ανθρώπινη παρέμβαση σε μια νέα μορφή. Προσφέρονται στον Θεό με την ομολογία “τα σά εκ των σων”, πράξη που αποδίδει όσο ουδεμία άλλη «την πρωταρχική σχέση του Αδάμ τόσο με τον Θεό, όσο και με τη δημιουργία». Η πράξη αυτή δεν αποτελεί μόνον σημείο αποκαταστάσεως αυτής της σχέσεως, αλλά κάτι έτι περαιτέρω: πρόγευση της εσχατολογικής καταστάσεως της

δημιουργίας. Κάθε φορά που μεταλαμβάνουμε το Σώμα και το Αίμα του Χριστού, γινόμεθα κοινωνοί της Βασιλείας της Θείας ζωής. Αυτό σημαίνει ταυτοχρόνως και την αποκατάσταση της αληθινής κοινωνίας του ανθρώπου με ολόκληρη την ανθρωπότητα και ολόκληρη τη δημιουργία.

Συμμετέχοντας ο πιστός στην ευχαριστιακή σύναξη λαμβάνει αυτά που του προσφέρει η φύση και τα προσφέρει προς το Θεό ευχαριστώντας Τον. Με τον τρόπο [\[2\]](#) [\[3\]](#) [\[4\]](#) αυτόν, δηλώνει ο πιστός ως μέλος της Εκκλησίας πως χρησιμοποιεί μόνον αυτά που έχει ανάγκη. Η συμμετοχή στην ευχαριστιακή σύναξη ανακαλεί στον άνθρωπο συνεχώς και αδιαλείπτως πως οφείλει να ευρίσκεται συνεχώς «εν κοινωνία» με τον ίδιο τον Χριστό, τους υπολοίπους ανθρώπους και τον φυσικό κόσμο.[\[5\]](#) [\[6\]](#) [\[7\]](#) [\[8\]](#) Γίνεται, επομένως, κατανοητό ότι αυτό που προσφέρει η Εκκλησία είναι ο τρόπος ανακαίνισης του κόσμου, κατάσταση που συνεπάγεται και τον αγιασμό ολόκληρης της κοινωνίας και όχι ένα κοινωνικό ή ιδεολογικό σύστημα ηθικών κανόνων.

Σημειώσεις

[\[1\]](#) Ζηζιούλας, 1998, σ. 53.

[\[2\]](#) Ζηζιούλας, 1998, σ. 120.

[\[3\]](#) Σμέμαν, 1992, σελ 19-21.

[\[4\]](#) Ζορμπάς, 2002, σ. 158.

[\[5\]](#) Ζορμπάς, 2002, σ. 331-332.

[\[6\]](#) Ζορμπάς, 2002, σ. 310.

[\[7\]](#) Ware, 2008, σ. 10-11.

[\[8\]](#) Ζηζιούλας, 1998, σ. 121.

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης «Αρχή της Αειφορίας και Ορθόδοξο ήθος: Μία νέα προοπτική στην οικολογική ηθική», του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡ. ΤΣΟΥΡΑΠΑ. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστήμιου με επιβλέποντα καθηγητή τον Χρήστο Τερέζη και αξιολογητές τους Νικόλαο Κόϊο και Βασίλειο Φανάρα.